

Neljapäev, 16. märts 2017

P8\_TA(2017)0095

## E-demokraatia võimalused ja probleemid ELis

**Euroopa Parlamendi 16. märtsi 2017. aasta resolutsioon e-demokraatia võimaluste ja probleemide kohta Euroopa Liidus (2016/2008(INI))**

(2018/C 263/21)

*Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse Euroopa Nõukogu soovitus CM/Rec(2009)1 elektroonilise demokraatia (e-demokraatia) kohta, mille ministrite komitee võttis vastu 18. veebruaril 2009, kui esimest rahvusvahelist õigusakti, millega kehtestatakse standardid e-demokraatia valdkonnas,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikleid 2, 3, 6, 9, 10 ja 11, ning Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 8–20 ja artiklit 24,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning Euroopa sotsiaalhartat,
  - võttes arvesse oma 28. oktoobri 2015. aasta resolutsiooni Euroopa kodanikualgatuse kohta <sup>(1)</sup>,
  - võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele pealkirjaga „ELi e-valitsuse tegevuskava 2016–2020 – Valitsussektori digitaalse arengu kiirendamine“ (COM(2016)0179),
  - võttes arvesse ÜRO 2014. aasta e-valitsuse arenguindeksit,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi poliitikaosakonna C poolt 2016. aastal avaldatud kolme uuringut pealkirjadega „E-osaluse võimalused ja probleemid Euroopa Liidus“, „E-hääletuse võimalused ja probleemid Euroopa Liidus“ ning „Euroopa isikut tõendava dokumendi kehtestamise õiguslik ja poliitiline kontekst“,
  - võttes arvesse teaduslike ja tehnoloogiliste valikute hindamise üksuse (STOA) kahte uuringut pealkirjadega „E-avalikkus, e-osalus ja e-hääletus Euroopas – väljavaated ja probleemid: lõpparuanne“ (november 2011) ning „Tehnoloogilised valikud ja süsteemid osalus- ja otsedemokraatia tugevdamiseks“, mis avaldatakse 2017. aastal,
  - võttes arvesse Euroopa Piirkondlike Seadusandlike Kogude Konverentsi (CALRE) tööd e-demokraatia vallas, mille puhul kasutatakse ÜRO koostöövõrgustikku IT4all,
  - võttes arvesse oma 8. septembri 2015. aasta resolutsiooni inimõiguste ja tehnoloogia ning sekkumis- ja jälgimissüsteemide mõju kohta inimõigustele kolmandates riikides <sup>(2)</sup>,
  - võttes arvesse parlamendi kodukorra artiklit 52,
  - võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamust (A8-0041/2017),
- A. arvestades, et hiljutised kriisid ja ummikseisud finants-, majandus-, poliitika- ja sotsiaalvaldkonnas mõjutavad tõsiselt üksikuid liikmesriike ja liitu tervikuna ning seda ajal, mil nad kõik seisavad silmitsi selliste ülemaailmsete probleemidega nagu kliimamuutus, ränne ja julgeolek; arvestades, et kodanike suhe poliitikaga on muutunud üha pingelisemaks, sest nad eemalduvad poliitiliste otsuste tegemise protsessist, ning üha suurem on oht, et avalikkus ei ole poliitikaga rahul;

<sup>(1)</sup> Vastuvõetud tekstid, P8\_TA(2015)0382.

<sup>(2)</sup> Vastuvõetud tekstid, P8\_TA(2015)0288.

Neljapäev, 16. märts 2017

- arvestades, et lisaks läbipaistvusele ja teabele on kodanike ja kodanikuühiskonna kaasatus demokraatlikku ellu demokraatia toimimise ning ELi mitmetasandilise valitsemissüsteemi iga tasandi legitiimsuse ja vastutuse seisukohast väga oluline; arvestades, et tuleb kindlasti rõhutada demokraatlikku sidet kodanike ja poliitiliste institutsioonide vahel;
- B. arvestades, et viimastel aastakümnetel on meie ühiskond muutunud äärmiselt kiiresti ning kodanikud tunnevad vajadust avaldada oma arvamust probleemide kohta, millest sõltub meie ühiskonna tulevik, üha sagedamini ja otsesemalt, ning arvestades, et poliitilised ja poliitikat kujundavad institutsioonid peaksid seepärast soovitatavalt investeerima demokraatlikku innovatsiooni;
- C. arvestades, et valimisaktiivsus Euroopa Parlamendi valimistel on alates 1979. aastast järjest vähenenud ning langes 2014. aasta valimistel 42,54 %-le;
- D. arvestades, et on oluline taastada kodanike usaldus Euroopa projekti vastu; arvestades, et e-demokraatia vahendid võivad aidata edendada kodanikuaktiivsust, parandades osalemist, läbipaistvust ja aruandekohustust otsustusprotsessis, tugevdades demokraatliku järelevalve mehhanisme ja teadmisi EList, et anda kodanikele rohkem sõnaõigust poliitilises elus;
- E. arvestades, et demokraatia peaks arenema ja kohanema uue tehnoloogia ja IKT-vahenditega seotud muutuste ja võimalustega, mida tuleks käsitleda avaliku hüvena ning mis võib õige rakendamise ja piisaval tasemel antava teabe korral aidata luua läbipaistvamat ja osaluspõhisemat demokraatiat; arvestades, et seda eesmärki silmas pidades peaks igal inimesel olema võimalus õppida kasutama uut tehnoloogiat;
- F. arvestades, et täiendavad edusammud küberjulgeoleku ja andmekaitse vallas on äärmiselt olulised, kui soovime kasutada paremini ära uusi tehnoloogiad institutsioonilises ja poliitilises elus ning suurendada seeläbi kodanike osalemist otsustusprotsessis;
- G. arvestades, et uute digitaalsete sidevahendite ning avatud ja koostöövõimeliste platvormide laine võib innustada ja pakkuda uusi lahendusi soodustamaks kodanike poliitilist osalemist ja kaasatust, vähendades samal ajal rahulolematust poliitiliste institutsioonidega ning aidates suurendada usaldust demokraatliku süsteemi vastu ning selle läbipaistvust ja vastutust;
- H. arvestades, et oma viimases kõnes olukorrast Euroopa Liidus esitles Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker meetmete paketti, mille eesmärk on suurendada elektroonilise side kasutamist, sealhulgas WiFi4EU ja 5G-mobiilside kasutuselevõtt Euroopas;
- I. arvestades, et avatud riiklikud andmed võivad soodustada majanduskasvu, suurendada avaliku sektori tõhusust ning parandada Euroopa ja riiklike institutsioonide läbipaistvust ja vastutust;
- J. arvestades, et võrdsetel tingimustel juurdepääs neutraalsele võrgule on eeltingimus põhiliste inimõiguste tulemuslikkuse tagamisele;
- K. arvestades, et e-demokraatia võib hõlbustada kaasamise uute vormide väljatöötamist, mis suudavad kaasa aidata avalikkuse traditsioonilise poliitikaga kasvava rahuolematuse leevendamisele; arvestades samuti, et see võiks aidata edendada teabevahetust, dialoogi ning teadlikkust meie Euroopa Liidust ja huvi liidu, selle poliitika ja strateegiate vastu, soodustades kohaliku tasandi toetust Euroopa projektile ning vähendades nn Euroopa demokraatia defitsiiti;
- L. arvestades, et uued osalusvormid virtuaalses avalikus ruumis on lahutamatu seotud avalikus ruumis osalemisega seotud õiguste ja kohustustega, mis hõlmavad näiteks menetlusõigusi laimu korral;
- M. arvestades, et interneti kui sobiva ja tõhusa demokraatliku vahendi rolli tagamiseks on hädavajalik kaotada digitaalne lõhe ning anda kodanikele piisav meediapädevus ja digitaaloskused;

Neljapäev, 16. märts 2017

N. arvestades, et info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) süsteemid on tänapäeva valitsemisprotsessi keskmes, kuid tuleb veel teha jõupingutusi, et parandada e-valitsuse teenuste osutamist;

O. arvestades, et e-hääletus aitaks inimestel, kes elavad või töötavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, või kolmandas riigis, kasutada oma hääleõigust; arvestades, et e-hääletamise ajal tuleb tagada julgeolek ja salajasus hääle andmisel ja registreerimisel, sealhulgas seoses võimalike küberrünnakutega;

### **Võimalused ja probleemid**

1. toonitab võimalikku kasu, mida võib tuua e-demokraatia, mida määratletakse kui traditsioonilise demokraatia toetamist ja tõhustamist IKT abil ning mis võib täiendada ja tugevdada demokraatlikku protsessi, lisades kodanike võimestamise elemente mitmesuguse internetipõhise tegevuse kaudu, mis hõlmab muu hulgas e-riiki, e-valitsust, e-arutelu, e-osalust ja e-hääletust; tunneb heameelt asjaolu üle, et uute info- ja kommunikatsioonivahendite abil on üha rohkematel kodanikel võimalus osaleda demokraatlikus protsessis;

2. rõhutab, et Euroopa Nõukogu soovitus CM/Rec(2009)1 kutsutakse liikmesriike üles tagama, et e-demokraatia „edendab, tagab ja tõhustab läbipaistvust, vastustust, reageerimisvõimet, koostööd, arutelu, kaasatust, juurdepääsetavust, osalust, subsidiaarsust ja sotsiaalset ühtekuuluvust“; juhib tähelepanu asjaolule, et selles soovitusel kutsutakse liikmesriike üles töötama välja meetmeid, mille abil oleks võimalik tugevdada inimõigusi, demokraatiat ja õigusriiki;

3. rõhutab, et e-demokraatia eesmärk on edendada demokraatlikku kultuuri, mis rikastab ja tugevdab demokraatia tava, andes täiendavaid vahendeid läbipaistvuse suurendamiseks ja kodanike osalemiseks, mitte moodustada esindusdemokraatiat kahjustavat alternatiivset demokraatlikku süsteemi; märgib, et e-demokraatia üksi ei taga poliitilist osalust, ja et paralleelselt e-demokraatiaga tuleb käsitleda ka mittedigitaalset keskkonda, et taotleda kodanike osalemist poliitilises elus;

4. juhib tähelepanu sellele, kui tähtsad on e-hääletus ja kaughääletus interneti teel kui süsteemid, mis on võimelised laiendama kodanike kaasatust ja hõlbustama demokraatlikku osalemist, eelkõige piirkondades, mis on geograafiliselt ja sotsiaalselt tõrjutud, pakkudes mitmeid võimalikke eeliseid, eelkõige noortele, liikumispuudega inimestele, vanematele inimestele ja neile, kes elavad või töötavad alaliselt või ajutiselt mõnes liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, või kolmandas riigis, tingimusel et tagatakse kõige kõrgemad võimalikud andmekaitsestandardid; tuletab meelde, et interneti teel kaughääletuse kasutuselevõtu korral peavad liikmesriigid tagama hääletusdelite loendamise läbipaistvuse ja usaldusvääruse ning austama võrdsuse, hääletuse salajasuse, hääletusele juurdepääsu ja vabade valimiste põhimõtteid;

5. rõhutab, et kõik digitaalse suhtluse protsessid peavad põhinema institutsioonilise avatuse põhimõttel, järgides reaalsel ajal läbipaistvuse ja teavitatud osalemise kombinatsiooni;

6. rõhutab ja innustab kasutama e-osalust kui e-demokraatia olulist omadust, mis hõlmab ühelt poolt ELI institutsioonide ja valitsuste ning teisalt kodanike vahelise suhtluse kolme liiki, s.o peamiselt e-teavitamist, e-konsulteerimist ja e-otsustamist; tunnistab, et paljusid riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke e-osaluse tavasid võib käsitada heade näidetena sellest, kuidas IKTd saab kasutada osalusdemokraatias; innustab liikmesriike neid tavasid edasi arendama riiklikul ja kohalikul tasandil;

7. rõhutab, et IKT aitab luua ruumi osalusele ja arutelule, mis omakorda parandab meie demokraatlike süsteemide kvaliteeti ja legitiimsust;

8. rõhutab vajadust kaasata noored poliitilisse arutellu ja märgib, et IKT kasutamine demokraatlikes menetlustes võib olla selle eesmärgi saavutamiseks tõhus vahend;

9. tuletab meelde Euroopa esimest internetipõhist hääletamist Eestis 2005. aastal toimunud õiguslikult siduvatel valimistel, kuid jääb seisukohale, et võimalike e-hääletuste edukaks kasutuselevõtmiseks teistes liikmesriikides on vaja hinnata, kas on võimalik tagada kogu elanikkonna tegelik osalemine, ja samuti hinnata erinevate või üksteisest eristuvate tehnoloogiliste lähenemisviiside eeliseid ja probleeme ning mõju; rõhutab, et turvalise ja kiire internetiühenduse ning

Neljapäev, 16. märts 2017

turvalise elektroonilise identiteedi taristu on eduka e-hääletuse oluline eeldus; rõhutab vajadust kasutada ära uute tehnoloogiate eelseid praeguse valimiskabiinis toimuva hääletamise puhul, ning on veendunud, et märkimisväärseid edusamme saaks teha tänu parimate tavade vahetamisele ja teadusuuringutele kõikidel poliitilistel tasanditel;

10. juhib tähelepanu probleemidele seoses vajadusega reageerida kodanike muredele veebipõhiste demokraatiavahendite kasutamise pärast; on seisukohal, et julgeolekuprobleemidega tegelemine ja eraelu puutumatus tagamine on ülimalt tähtis liidu kodanike usalduse suurendamiseks tähtsal digitaalsel poliitilisel areenil;

11. rõhutab, et demokraatlikud protsessid nõuavad ulatuslikku arutelu ELi ühiskonna kõikidel tasanditel, samuti analüüsimist ja mõttevahetust, et tegemist oleks õiglase, tervikliku ja mõistliku arutamisega; hoiatab, et on olemas oht, et veebipõhiste aruteluvahendite abil toimuvate arutelude tulemusi võidakse moonutada ja manipuleerida; on seisukohal, et selle riski parim kindlustus on see, kui kõik osalised suhtlevad läbipaistvalt ja annavad teavet kampaaniate kohta, mida digitaalsetel platvormidel potentsiaalselt otseselt või kaudselt reklaamitakse;

12. märgib, et toimiva demokraatia jaoks on kodanike usaldus institutsioonide ja demokraatlike protsesside vastu ülioluline mõõde; rõhutab seetõttu, et e-demokraatia vahendite kasutuselevõtuga peavad kaasnema asjakohane teavitamine ja haridusstrateegiad;

13. rõhutab, kui tähtis on kinnistada e-osalus poliitilisse süsteemi, et kaasata kodanikke otsustusprotsessi ja tagada järelemeetmete võtmine; märgib, et otsuste tegijate vähenemine reageerimisvalmidus põhjustab pettumust ja usaldamatust;

14. rõhutab, et IKT-vahendite kasutamine peaks täiendama avalike institutsioonide muid suhtluskanaleid, eesmärgiga vältida igasugust diskrimineerimist digitaalsete oskuste või vahendite ja taristu puudumise tõttu;

### ***Ettepanekud demokraatliku süsteemi parandamiseks info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil***

15. on seisukohal, et demokraatlikes protsessides osalemise aluseks on eelkõige tõhus ja mittediskrimineeriv juurdepääs teabele ja teadmistele;

16. kutsub ELi ja liikmesriike üles mitte võtma vastu tarbetuid, internetile juurdepääsu ja põhiliste inimõiguste kasutamist meelevaldselt piiravaid meetmeid, nagu ebaproportsionaalne tsensuur või õiguspärase kriitika ja teisitõetlemise väljendamine kriminaliseerimise;

17. kutsub liikmesriike ja ELi üles suurema demokraatia nimel eraldama hariduslikke ja tehnilisi vahendeid demokraatliku kodanike mõjuvõimu suurendamiseks ja digitaaloskuste parandamiseks, samuti tagama kõigi ELi kodanike jaoks digikirjaoskuse ning võrdse ja turvalise juurdepääsu digitaalsetele teenustele, et ületada digitaalne lõhe (e-kaasatus); ergutab liikmesriike lisama koolide õppekavadesse ja pidevõppe kavadesse digioskuste omandamise ning seadma prioriteediks digioskuste koolitusprogramme eakate jaoks; toetab võrgustike arendamist ülikoolide ja haridusasutustega, et edendada uute osalemissvahendite alaseid teadusuuringuid ja nende vahendite rakendamist; kutsub ELi ja liikmesriike üles edendama programme ja poliitikat, mille eesmärk on arendada kriitilist mõtlemist ja teadlikku kasutamist info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas;

18. teeb ettepaneku parandada veelgi ELi haldusasutustes demokraatia suurendamiseks kasutatava uue tehnoloogia hindamist, lisades näitajatena sihteesmärgid internetipõhiste teenuste kvaliteedi mõõtmiseks;

19. soovib, et Euroopa Parlament kui ainus otsevalitud Euroopa Liidu institutsioon võtaks juhtrolli e-demokraatia tugevdamisel; peab sellega seoses oluliseks töötada välja innovaatilised tehnoloogilised lahendused, mis võimaldavad kodanikel mõtestatult suhelda ja jagada oma muresid enda valitud esindajatega;

**Neljapäev, 16. märts 2017**

20. ergutab lihtsustama institutsioonilist keelekasutust ja menetlusi ning multimeediasisu korraldust, et selgitada peamiste otsustusprotsesside põhisisu, edendamaks mõistmist ja osalemist; rõhutab vajadust tutvustada seda e-osaluse värvat segmenteeritud proaktiivsete vahendite abil, mis võimaldavad juurdepääsu kõikidele dokumentidele parlamendi toimikutes;

21. kutsub liikmesriike ja ELi tungivalt üles ehitama välja taskukohast ja kiiret digitaristut, eriti äärealadel ning maa- ja majanduslikult vähem arenenud piirkondades, ning tagama võrdsuse kodanike vahel, pöörates erilist tähelepanu nendele kodanikele, kes on kõige haavatavamad, ning andes neile oskused, mis tagavad ohutu ja turvalise kasutamise; soovib varustada raamatukogud, koolid ja avalike teenuste osutamisega seotud hooned kiire ja nüüdisaegse IT-taristuga, mis on võrdselt kättesaadav kõigile kodanikele, eriti kõige haavatavamatele rühmadele, näiteks puuetega inimestele; juhib tähelepanu asjaolule, et nende eesmärkide saavutamiseks on vaja eraldada piisavad rahalised vahendid ja koolitusressursid; soovib komisjonil anda ressursse projektide jaoks, mille eesmärk on parandada digitaristut sotsiaal- ja solidaarsusmajanduse valdkonnas;

22. rõhutab, et naised ei ole poliitiliste otsuste tegemise kõigil tasanditel ning IKT-sektorites piisavalt esindatud; märgib, et digitehnoloogia valdkonnas puutuvad naised ja tüdrukud tihti kokku sooliste stereotüüpidega; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles investeerima sihtotstarbelistesse programmidesse, mis edendavad haridust info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas ning e-osalemist eelkõige haavatava ja tõrjutud taustaga naiste ja tüdrukute jaoks, kasutades formaal-, informaalset ja mitteformaalset õpet;

23. märgib, et kõigi kodanike jaoks e-demokraatia vahenditele võrdse juurdepääsu tagamiseks on oluline mitmekeelne tõlge, kui teave on mõeldud levitamiseks ja lugemiseks kõigile kodanikele enam kui ühe ametliku keelega riikides või erineva etnilise päritoluga kodanikele;

24. innustab liikmesriike ja ELi edendama, toetama ja rakendama mehhanisme ja instrumente, mis muudavad võimalikuks kodanike osalemise ning nende lävimise valitsuste ja ELi institutsioonidega, nagu rahvalt tellimise platvormid; rõhutab, et IKT peaks hõlbustama juurdepääsu sõltumatule teabele ning soodustama läbipaistvust, aruandlust ja otsustusprotsessis osalemist; kutsub sellega seoses üles kohandama kõiki komisjoni kommunikatsiooni ja kodanikega suhtlemise vahendeid, eelkõige Europe Directi veebiportaali paremini vastavaks e-demokraatia probleemküsimustele; kohustub muutma kõiki seadusandlike järelemeetmete vahendeid kättesaadavamaks, arusaadavamaks, harivamaks ja interaktiivsemaks ning kutsub komisjoni üles tegema sama oma veebisaidil;

25. kutsub liikmesriike ja ELi üles vaatama läbi demokraatia toimimist käsitleva sisu oma ametlikel veebisaitidel, et teha kättesaadavaks õpivahendid, mis teevad noorte jaoks kõnealuste saitide külastamise ja nende sisu mõistmise lihtsamaks, samuti tuleks veebisaidid teha kättesaadavaks puuetega inimestele;

26. ergutab haldusasutusi väljendama institutsioonide avatuse põhimõtet, muutes selleks oma strateegilist kavandamist ja ettevõttekultuuri, eelarvet ja organisatsioonilisi muutmisprotsesse, juhindudes eesmärgist suurendada demokraatiat uue tehnoloogia kasutamise abil;

27. nõuab veebipõhise platvormi loomist, et Euroopa seadusandja saaks enne otsuste vastuvõtmist süstemaatiliselt üldsusega konsulteerida ja oleks otsesemalt kaasatud avalikku ellu;

28. peab väga oluliseks, et nende uute vahendite kasutamist toetaks kampaaniaid, mis propageerivad pakutavaid võimalusi ja selliseid ühiskondlikke väärtusi nagu ühine vastutus ja osalus;

29. rõhutab, kui võrd tähtis on Euroopa kodanikualgatus üldsuse ELi poliitilisse ellu kaasamiseks ja selles otse osalemise võimaldamiseks ning kutsub seetõttu komisjoni üles vaatama Euroopa kodanikualgatuse toimimise läbi, et see saaks realiseerida kogu oma potentsiaali, lähtudes soovist, mille Euroopa Parlament esitas oma 28. oktoobri 2015. aasta resolutsioonis; juhib seetõttu tähelepanu sellele, et oluline on lihtsustada ja kiirendada Euroopa kodanikualgatusega seotud bürokratlikke nõuded ning kasutada ulatuslikumalt IKT-vahendeid, nt digitaalseid platvorme ja muid mobiilsideseadmetega ühilduvaid rakendusi, et muuta see oluline vahend kasutajasõbralikumaks ja teda laialdaselt reklaamida; on veendunud,

Neljapäev, 16. märts 2017

et uue tehnoloogia kasutamiseks võiks parandada eelkõige veebipõhist allkirjade kogumise süsteemi, näiteks e-identimise ja e-autentimise teenuste (e-IDAS) abil, mis võimaldaks üldsusel kergemini saada ja vahetada teavet olemasolevate või potentsiaalsete Euroopa kodanikualgatuste kohta, et nad saaksid aktiivselt osaleda aruteludel ja/või toetada algatusi;

30. rõhutab, et mitmete komisjoni protsessidele, nagu internetipõhised avalikud konsultatsioonid, e-osalusega seotud tegevus ja mõjuhindamised, tuleks kasuks uute tehnoloogiate laiem kasutamine, et suurendada üldsuse osalemist ja ELi institutsioonide läbipaistvust ning tõhustada Euroopa valitsemistava; rõhutab vajadust muuta üldsusega konsulteerimise protsessid tõhusaks ja kättesaadavaks võimalikult paljudele inimestele, viies samal ajal tehnilised takistused miinimumini;

31. rõhutab, et kodanikel on vaja rohkem teavet ELi, riiklikul ja kohalikul tasandil olemas olevate e-osaluse platvormide kohta;

32. kutsub komisjoni üles laiendama ja arendama e-osalust 2017. aastal käivitatavas digitaalse ühtse turu strateegia vahekokkuvõttes, ning edendama Euroopa Liidu e-kodakondsusega seotud uute instrumentide väljatöötamist ja rahastamist; soovib lisaks komisjonil keskenduda avatud lähtekoodiga lahendustele, mida saaks kergesti kasutusele võtta kogu digitaalsel ühtsel turul; kutsub eelkõige komisjoni üles integreerima varasemate projektide D-CENTi platvormi (ELi rahastatud projekt, mis pakub tehnoloogilisi vahendeid osalusdemokraatia jaoks) korduskasutamist;

33. rõhutab, et e-halduse arendamine peaks olema liikmesriikide ja ELi institutsioonide jaoks prioriteetne, ning tervitab komisjoni kaugelveaatavat ja ulatuslikku e-valitsuse tegevuskava, mille puhul saab määravaks asjakohane siseriiklik rakendamine ja saadaoleva ELi rahastuse koordineerimine koostöös riikide digitaalteenuste ametite ja asutustega; on seisukohal, et suuremaid pingutusi tuleks teha selleks, et soodustada avatud andmete ja avatud lähtekoodiga tasuta tarkvaral põhinevate IKT-vahendite kasutamist nii ELi institutsioonides kui ka liikmesriikides;

34. nõuab rohkem koostööd ELi tasandil ja soovib jagada e-demokraatia projektidega seotud parimaid tavasid, et liikuda demokraatia sellise vormi poole, mis on kaasavam ja rohkem aruteludel põhinev, vastab rohkem üldsuse soovidele ja huvidele ning püüab neid otsustusprotsessi kaasata; juhib tähelepanu vajadusele välja selgitada, milline on kodanike suhtumine interneti teel kaughääletuse rakendamisse; palub komisjonil anda sõltumatu hinnang e-hääletusele või konsulteerida üldsusega, analüüsides e-hääletuse tugevaid ja nõrku külgi, et liikmesriigid saaksid kaaluda selle täiendava hääletamisvõimaluse kättesaadavaks tegemist kodanikele 2018. aasta lõpuks;

35. rõhutab vajadust kaitsta e-demokraatia vahendite kasutamisel prioriteedina eraelu puutumatust ja isikuandmeid ning soodustada turvalisemat internetikeskkonda, eelkõige seoses teabe- ja andmeturbega, sh õigus olla unustatud, ning anda tagatised jälgimistarkvara ja allika usaldusväärsuse kontrollitavuse suhtes; nõuab, et ulatuslikumalt kasutataks digiteenuseid, mis põhinevad turvalisel ja krüpteeritud digitaalsel identiteedil, kooskõlas e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalikke usaldusteenuseid käsitleva määrusega; propageerib korduvate toiminutega tehtavate pettuste vältimiseks ohutute ja turvaliste digitaalsete avalike registreerimise asutamist ja elektrooniliste allkirjade valideerimist, seejuures kooskõlas Euroopa ja rahvusvaheliste inimõiguste standardite ning Euroopa Inimõiguste Kohtu ja Euroopa Kohtu kohtupraktikaga; rõhutab, et turvalisuse probleemid ei tohi saada takistuseks üksikisikute ja rühmade kaasamisele demokraatlikesse protsessidesse;

36. rõhutab vajadust edendada demokraatiat tehnoloogia abil, mida tuleks kasutada turvalises keskkonnas, kus ei ole tehnoloogiliste vahendite väärkasutamise ohtu (nt rämpspost bot-rakenduste poolt, anonüümsete profiilide koostamine ja identiteedivargus), ja tuletab meelde vajadust järgida kõrgeimaid õiguslikke standardeid;

37. tuletab meelde, et rikkumisest teatajad etendavad olulist rolli – tavaliselt interneti kaudu – korrupsiooni, pettuste, juhtimisvigade ja muude väärtegevuste paljastamisel, mis ohustavad rahva tervist ja ohutust, finantsalast terviklikkust, inimõigusi, keskkonda ja õigusriiki, tagades samal ajal üldsuse õiguse teabele;

Neljapäev, 16. märts 2017

38. ergutab avaliku sektori esindajaid osalema aktiivselt koos kodanikega olemasolevatel, täielikult sõltumatutel foorumitel ning kasutama uusi meedia- ja IT-platvorme, et soodustada arutelusid ning vahetada arvamusi ja ettepanekuid kodanikega (e-parlament), luues nendega otseühenduse; kutsub Euroopa Parlamendi fraktsioone ja Euroopa tasandi erakondi suurendama avaliku arutelu ja e-osaluse võimalusi;

39. kutsub Euroopa Parlamendi liikmeid ja teisi ELi institutsioone üles jätkama oma tegevuse läbipaistvuse suurendamist, eelkõige praeguses keerulises poliitilises kontekstis, ning palub avaliku sektori asutustel uurida võimalust luua digitaalsed platvormid, sealhulgas kõige nüüdisaegsemate IT-vahenditega; ergutab valitud esindajaid kasutama neid vahendeid ning suhtlema ja tegema aktiivset ja tulemuslikku koostööd valijate ja sidusrühmadega, et teavitada neid ELi ja parlamendi tegevusest, avada arutelud ja poliitika kujundamise protsessid ning suurendada teadlikkust Euroopa demokraatiast;

40. kiidab heaks parlamendi algatused e-kaasatuse valdkonnas; toetab jätkuvaid pingutusi parlamendi esindava olemuse, legitiimsuse ja tõhususe tugevdamiseks, ning ergutab Euroopa Parlamendi liikmeid kasutama ulatuslikumalt uusi tehnoloogiaid, et kasutada ära kogu nende potentsiaal, võttes samal ajal arvesse vajalikke piiranguid, mis tulenevad õigusest eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsest juhul tähelepanu vajadusele algatada ulatuslik arutelu selle kohta, kuidas parandada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamist Euroopa Parlamendi liikmete seas, mitte ainult üldsusega suhtlemiseks, aga ka seoses õigusaktide, petitsioonide, konsultatsioonide ja muude parlamendi igapäevatöö aspektidega;

41. ergutab nii ELi kui ka riikliku tasandi erakondi kasutama võimalikult palju digitaalsed vahendeid, et töötada välja uusi viise sisedemokraatia, sh juhtimise, rahastamise ja otsustusprotsessi läbipaistvuse edendamiseks, paremaks teabevahetuseks liikmete, toetajate ja kodanikuühiskonnaga ning nende ulatuslikumaks osalemiseks; ergutab neid lisaks olema väga läbipaistev ja aruandekohustuslik kodanike ees; soovib sellega seoses kaaluda võimalike muudatuste tegemist Euroopa tasandi erakondade põhikirjas, ning seda, et need muudatused hõlmaks ja edendaks e-osaluse tavasid;

42. kutsub ELi ja selle institutsioone üles olema avatud suurema eksperimenteerimise suhtes uute e-osaluse meetoditega (nagu rahvalt tellimine ELi ning riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil), võttes arvesse liikmesriikides juba kujunenud parimaid tavasid, ning käivitama konkreetsed katseprojektid; kordab samas, et selliseid meetmeid on vaja täiendada teadlikkuse suurendamise kampaaniatega, et selgitada nende vahendite võimalusi;

43. kutsub Euroopa Liidu institutsioone üles käivitama kaasava protsessi, et töötada välja internetiõiguste Euroopa harta, võttes teiste dokumentide hulgas aluseks Itaalia Saadikutekojate poolt 28. juulil 2015. aastal avaldatud internetiõiguste deklaratsiooni, et edendada kõiki digitaalvaldkonnaga seotud õigusi ja need tagada, sealhulgas internetile tegeliku juurdepääsu õigus ja võrgu neutraalsus;

44. märgib, et tänapäeval võib internetist leida rohkelt väga mitmekesist teavet ning rõhutab, et parandada tuleb kodanike võimet kriitiliselt mõelda, et nad oleksid võimelised usaldusväärsete ja mitteusaldusväärsete teabeallikate vahel paremini vahet tegema; ergutab seetõttu liikmesriike kohandama ja ajakohastama õigusakte, et praegustele arengusuundumustele reageerida, ning täielikult rakendada ja jõustama kehtivaid õigusakte nii veebivälise kui ka veebisise vihakõne kohta, tagades samal ajal põhiõigused ja põhiseaduslikud õigused; rõhutab, et liit ja selle liikmesriigid peaksid välja töötama meetmed ja poliitika, et suurendada kodanike ja eriti noorte valdkonnaülest, kriitilist ja loomingulist mõtlemist, digikirjaoskust ja meediapädevust, kaasatust ja uudishimu, et nad oleksid võimelised tegema teadlikke otsuseid ning andma positiivse panuse demokraatlikesse protsessidesse;

o

o o

45. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.